

ORCHID PROJECT

DE WET EN VGV

BELGIË

DECEMBER 2021

Nationaal wettelijk kader

Overzicht van het nationale wettelijke kader in België

Nationale wetgeving:

X	Specifieke wet/bepaling die VGV strafbaar stelt
X	Geeft een definitie van VGV
✓	Stelt het uitvoeren van VGV strafbaar
✓	Stelt het uitlokken, regelen en/of assisteren van VGV-daden strafbaar
X	Verplichting tot aangifte van incidenten van VGV aan de autoriteiten
✓	Stelt de deelname van medische beroepsbeoefenaars aan VGV-daden strafbaar
✓	Extraterritoriale toepassing ongeacht dubbele strafbaarheid

Inleiding

België is een land in Noordwest-Europa met een geschatte bevolking van 11,5 miljoen (1). België is een federale constitutionele monarchie met een parlementaire democratie. Het heeft een civielrechtelijk systeem.

Prevalentie van VGV

In 2018 werd een prevalentiestudie gepubliceerd door de Groep voor de Afschaffing van Vrouwelijke Genitale Verminking-België (Groupe pour l'Abolition de Mutilations Sexuelles-Belgique - GAMS Belgium) in opdracht van het Belgisch Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen en de Federale Overheidsdienst (FOD) Volksgezondheid. De studie schatte dat, in 2016, ongeveer 17.273 vrouwen en meisjes die een vrouwelijke genitale verminking (VGV) hadden ondergaan in België woonden en dat nog eens 8.644 vrouwen en meisjes die in België woonden het risico liepen VGV in de komende jaren te ondergaan indien er geen preventieve maatregelen worden genomen. De meerderheid van deze vrouwen en meisjes komen uit Egypte, Ethiopië, Guinee, Ivoorkust en Somalië. Ze zijn verspreid over het hele land, maar de grootste concentratie is in Vlaanderen. De meesten wonen in Brussel, Antwerpen en Luik (2).

Nationaal wettelijk kader

Algemene wetgeving

Er bestaat geen specifieke wet inzake VGV in België, hoewel VGV in België strafbaar is krachtens een specifieke wetsbepaling over VGV in het algemene strafrecht.

Artikel 409(1) van het Strafwetboek van het Koninkrijk van België (1867, zoals gewijzigd in 2021) (het *Strafwetboek*) straft eenieder die eender welke vorm van VGV uitvoert, vergemakkelijkt of bevordert, ongeacht de toestemming van het slachtoffer.

Definitie van VGV

Artikel 409(1) van het Strafwetboek bevat geen gedetailleerde definitie van VGV. Er wordt echter expliciet gespecificeerd dat elke vorm van VGV verboden is. Het is, bijgevolg, waarschijnlijk dat de definitie van de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) wordt gevolgd. De WGO-definitie wordt ook gehandhaafd in de prevalentiestudie die voor de FOD Volksgezondheid werd uitgevoerd (3).

Vrouwen en meisjes van alle leeftijden

Het uitvoeren van VGV op vrouwen en meisjes van alle leeftijden is in België strafbaar gesteld. **Artikel 409(1) van het Strafwetboek** maakt geen onderscheid naar leeftijd wat betreft om het verbod op VGV. De leeftijd van het slachtoffer kan echter een verzwarende omstandigheid zijn. **Artikel 409(2)** schrijft een hogere straf voor wanneer het slachtoffer minderjarig is.

Bovendien hangt de verjaringstermijn af van de leeftijd van het slachtoffer. **Artikel 21bis (2) van de Voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering** stelt dat de strafprocedure niet kan verjaren wanneer VGV op een minderjarige werd uitgevoerd. In andere gevallen is de verjaringstermijn tien jaar.

Uitlokken, helpen en aanzetten

Het uitlokken, het helpen en het aanzetten tot VGV is in België strafbaar gesteld (**artikel 409(1) van het Strafwetboek**). Iemand die VGV uitlokt zal waarschijnlijk worden beschouwd als een "dader" in de zin van **artikel 66 van het Strafwetboek**.

In België hoeft men de misdaad niet rechtstreeks te plegen om strafrechtelijk verantwoordelijk te worden gesteld als dader. Artikel 66 schrijft voor dat een dader ook iemand is die rechtstreeks heeft meegewerkt aan het plegen van een misdaad en iemand die, door giften, beloften, bedreigingen, misbruik van gezag of macht, misdadige kuiperijen of bedrog, het uitvoeren van een misdaad heeft uitgelokt. Wanneer ouders een besnijder betalen om VGV op hun dochter uit te voeren, zouden ze beschouwd kunnen worden als aanstichters van het uitvoeren van de misdaad door giften en, afhankelijk van hun latere betrokkenheid, als rechtstreekse bijdragers aan de uitvoering ervan.

Hoewel er een algemene wetsbepaling is (**artikel 67**) over medeplichtigheid in het Strafwetboek, stelt **artikel 409(1)** ook uitdrukkelijk het helpen en aanzetten tot VGV strafbaar en zet het zelfs op gelijke voet met het rechtstreeks uitvoeren van VGV. Het schrijft dezelfde straffen voor voor het uitvoeren, het vergemakkelijken en het bevorderen van VGV.

Het gebruik van ruimten toestaan

In België is het (indirect) strafbaar het gebruik van ruimten voor VGV toe te staan krachtens **artikel 409(1) van het Strafwetboek**. Artikel 409(1) stelt het vergemakkelijken en bevorderen van VGV expliciet strafbaar. Een persoon vergemakkelijkt duidelijk het uitvoeren van VGV door het gebruik van ruimten toe te laten.

Het verschaffen of bezitten van instrumenten

Eveneens is het in België strafbaar instrumenten te verschaffen voor het specifieke doel van VGV krachtens **artikel 409**, aangezien dit het uitvoeren van VGV vergemakkelijkt en bevordert. Dit wordt ook bevestigd door de algemene wetsbepaling over medeplichtigheid aan een misdaad, **artikel 67 van het Strafwetboek**, dat voorschrijft dat eenieder die een werktuig heeft verschaft dat tot de misdaad heeft gediend, wetende dat het daartoe zou dienen, een medeplichtige aan de misdaad is.

Het bezitten van instrumenten voor het specifieke doel van VGV is in België niet strafbaar gesteld. **Artikel 409** vermeldt het voorbereiden van VGV niet, en het **Strafwetboek** bevat geen algemene wetsbepaling die

het voorbereiden van een misdaad strafbaar stelt. Ook het loutere bezitten van instrumenten voor het doel van VGV kwalificeert niet als een strafbare poging onder Belgisch strafrecht.

Artikel 51 omschrijft een 'poging' als het begin van uitvoering van een misdaad die gestaakt of ineffectief was, onafhankelijk van de wil van de dader. Wanneer iemand alleen instrumenten bezit, is de uitvoering van de misdaad nog niet begonnen.

Het nalaten van aangifte van VGV

Het nalaten van aangifte van VGV is in België niet expliciet strafbaar gesteld. Het **Strafwetboek** bevat echter uitzonderingen op het beroepsgeheim voor VGV krachtens **artikelen 458 en 458bis**, en VGV valt onder de algemene wetsbepaling over schuldig verzuim van **artikel 422bis**.

Artikel 458 stelt vrij van het beroepsgeheim eenieder die, uit hoofde van zijn staat of beroep, kennis heeft van bepaalde geheimen, als hij geroepen wordt om in rechte of voor een parlementaire onderzoekscommissie getuigenis af te leggen en indien een wet, een decreet of een ordonnantie hem verplicht of toelaat die geheimen bekend te maken.

Artikel 458bis stelt vrij van het beroepsgeheim eenieder die, uit hoofde van zijn staat of beroep, kennis heeft van, onder andere, een misdrijf als omschreven in Artikel 409 (zoals VGV), gepleegd op een minderjarige of op een andere kwetsbare persoon, wanneer hij het misdrijf ter kennis brengt van de procureur des Konings:

- wanneer er een ernstig en dreigend gevaar bestaat voor de fysieke of psychische integriteit van de minderjarige of de bedoelde kwetsbare persoon en hij deze integriteit niet zelf of met hulp van anderen kan beschermen; ofwel
- wanneer er aanwijzingen zijn van een gewichtig en reëel gevaar die andere minderjarigen of bedoelde kwetsbare personen het slachtoffer kunnen worden van de in voormelde artikelen bedoelde misdrijven en hij deze integriteit niet zelf of met hulp van anderen kan beschermen.

Het nalaten van aangifte van VGV valt ook onder **Artikel 422bis**, die schuldig verzuim betreft. Eenieder die verzuimt hulp te verlenen of te verschaffen aan iemand die in groot gevaar verkeert, als (1) hij zelf diens toestand heeft vastgesteld, ofwel die toestand hem is beschreven door degenen die zijn hulp inroepen, en als (2) hij kon helpen zonder ernstig gevaar voor zichzelf of voor anderen, kan worden gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en/of met geldboete van vijftig tot vijfhonderd euro. Deze straf wordt top twee jaar gebracht indien de persoon in gevaar, minderjarig is of zich in een kwetsbare toestand bevindt.

Gemedicaliseerde VGV

Er bestaat geen specifieke bepaling in het Strafwetboek die het uitvoeren van of het assisteren bij gemedicaliseerde VGV strafbaar stelt. Gemedicaliseerde VGV valt echter ook onder het algemene verbod op VGV krachtens **Artikel 409 van het Strafwetboek**.

Extraterritorialiteit

Het Belgische recht breidt de extraterritoriale toepassing van het Strafwetboek uit tot het buitenland. **Artikel 10ter (2) van de Voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering** schrijft voor dat eenieder in België vervolgd kan worden als hij zich, onder andere, schuldig heeft gemaakt aan het uitvoeren van VGV op een minderjarige buiten het Belgische grondgebied.

Indien echter de verdachte een buitenlander is en het slachtoffer op het moment van de feiten een Belgische onderdaan is, en de verdachte persoon niet in België wordt aangetroffen, kan de vervolging, met inbegrip

van het onderzoek, slechts plaatsgrijpen op vordering van de federale procureur of de procureur des Konings (**Artikel 10ter(4) van de Voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering**).

Het is opmerkelijk dat, blijkbaar, eenieder die zich op het Belgische grondgebied bevindt kan worden vervolgd voor VGV die in het buitenland uitgevoerd, ongeacht zijn eigen nationaliteit of die van het slachtoffer.

Straffen

De straffen voor VGV in België zijn afhankelijk van:

- de leeftijd van het slachtoffer;
- de intentie van de dader;
- de gevolgen van de VGV; en
- de relatie tussen het slachtoffer en de dader.

Indien iemand VGV uitvoert, vergemakkelijkt of bevordert op een volwassen vrouw, is de straf *drie tot vijf jaar gevangenisstraf* krachtens **artikel 409(1)**.

Indien VGV op een minderjarige of met een winstogmerk wordt uitgevoerd, is de straf *vijf tot zeven jaar gevangenisstraf* krachtens **artikel 409(2)**.

Indien de VGV een schijnbaar ongeneeslijke ziekte of arbeidsongeschiktheid van meer dan vier maanden veroorzaakt, is de straf *vijf tot tien jaar gevangenisstraf* krachtens **artikel 409(3)**.

Indien het slachtoffer een minderjarige is of iemand die afhankelijk is van de zorg van een ander en de dader een ouder of andere bloedverwant is, in opgaande lijn, of een persoon die de minderjarige of de afhankelijke persoon onder zijn zorg of bewaring heeft, of een persoon die occasioneel of gewoonlijk met het slachtoffer samenwoont, schrijft **artikel 409(5)** voor:

- dat de minimumstraf van Artikel 409(1) wordt verdubbeld, wat resulteert in een minimumstraf van *zes jaar gevangenisstraf*;
- dat twee jaar worden toegevoegd aan de minimumstraf van Artikel 409(2), wat resulteert in een minimumstraf van *zeven jaar gevangenisstraf*;
- dat twee jaar worden toegevoegd aan de minimumstraf van Artikel 409(3), wat resulteert in een minimumstraf van *zeven jaar gevangenisstraf*.

Bescherming

Het beschermen van onbesneden meisjes en vrouwen

Er zijn algemene kindbeschermingswetten die onbesneden meisjes beschermen. **Artikel 30 van de Wet betreffende de jeugdbescherming** schrijft voor dat, wanneer de gezondheid en veiligheid van een minderjarige in gevaar zijn, een jeugdrechtbank, op vordering van het openbaar ministerie, een maatregel voor bijstand kan bevelen. **Artikel 31** van dezelfde wet schrijft voor dat de maatregel de hulp van het jeugdbeschermingscomité of van een afgevaardigde moet verzekeren aan de personen die de minderjarige onder hun zorgen hebben, meestal de ouders, en mag bevelen:

- dat de minderjarige onderworpen wordt aan het toezicht van het jeugdbeschermingscomité of van een afgevaardigde; ofwel

- in uitzonderlijke omstandigheden, dat de minderjarige uit huis geplaatst wordt onder de hoede van een betrouwbaar persoon of in een geschikte inrichting.

Artikel 36 schrijft voor dat een jeugdrechtbank rekening kan houden met vorderingen van het openbaar ministerie betreffende minderjarigen wier gezondheid of veiligheid gevaar loopt.

Deze algemene pijlers worden zeer gedetailleerd uitgewerkt in aparte wetten voor elke taalgemeenschap in België: het Vlaams- (/Nederlands-) talige gedeelte, het Franstalige gedeelte, het Duitstalige gedeelte en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Bovendien lijken de kinderbeschermingswetten zich specifiek te concentreren op wat minderjarigen zichzelf kunnen aandoen en het voorzien van maatregelen daarvoor.

Er zijn geen specifieke of algemene wetten die onbesneden vrouwen beschermen, afgezien van het algemene strafrecht.

Toepassing van de wet

Rechtszaken

Er zijn geen Belgische rechtszaken met betrekking tot VGV die bekend zijn bij 28 Too Many.

Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

VGV is in België strafbaar gesteld krachtens een specifieke bepaling in het algemene strafrecht, **artikel 409 van het Strafwetboek**. **Gemedicaliseerde VGV** is niet specifiek geregeld, maar is waarschijnlijk gedekt door de algemene strafbaarstelling van VGV.

De wet stelt **alle soorten VGV** specifiek strafbaar; 'VGV' wordt echter niet nader gedefinieerd. Vermoedelijk wordt de WGO-definitie gehandhaafd.

Aan VGV het uitlokken, het helpen en het aanzetten ervan, is strafbaar gemaakt krachtens **Artikel 409 van het Strafwetboek**.

Er bestaat in België geen **verplichting om VGV aan te geven**, maar de aangifte van VGV wordt niet beschouwd als een schending van de wetgeving inzake het beroepsgeheim.

De Belgische wetgeving breidt de **extraterritoriale toepassing** van het uitvoeren van VGV, ongeacht dubbele strafbaarheid, uit tot eenieder die VGV op een minderjarige heeft uitgevoerd en die in België wordt aangetroffen.

Aanbevelingen

We bevelen aan dat België een verplichting instelt voor (ten minste) bevoegde beroepsbeoefenaars en instellingen om gevallen aan te geven waar VGV werd uitgevoerd en gevallen waar er redelijke gronden bestaan om aan te nemen dat VGV op korte termijn zal worden uitgevoerd.

We bevelen aan dat België zijn huidige kinderbeschermingswetten herziet. Deze zijn uitgebreid, (onnodig) gedetailleerd en ingewikkeld, maar missen toch cruciale mogelijkheden zoals ouders of minderjarigen die zelf aanvragen voor bescherming zouden doen bij de jeugdrechtbank, of de invoering van een systeem dat vergelijkbaar is met de Britse Vrouwelijke Genitale Verminking Beschermingsbevelen (British Female Genital Mutilation Protections Orders) die een efficiënte bescherming garanderen van meisjes en vrouwen die het risico lopen VGV en andere schadelijke traditionele praktijken te ondergaan.

Bijlage I: Internationale en Regionale Verdragen

BELGIË	Ondertekend	Geratificeerd/ Toegetreden	Voorbehouden?
Internationaal			
Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (1966) (<i>IVBPR</i>) (4)	✓ 1968	✓ 1983	Nee
Internationaal verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten (1966) (<i>IVESCR</i>) (5)	✓ 1968	✓ 1983	Nee
Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (1979) (<i>IVDV</i>) (6)	✓ 1980	✓ 1985	Nee
Verdrag inzake de rechten van het kind (1989) (<i>IVRK</i>) (7)	✓ 1990	✓ 1991	Nee
Regionaal			
Verdrag van Istanbul (8)	✓ 2012	✓ 2016	Nee
Europees verdrag voor de rechten van de mens (9)	✓ 1950	✓ 1955	Nee

'Ondertekend': Een verdrag wordt ondertekend door landen na onderhandelingen een akkoord over de inhoud ervan.

'Geratificeerd': Eens ondertekend, moeten de meeste verdragen en conventies geratificeerd worden (d.w.z. goedgekeurd via de standaard nationale wetgevingsprocedure) om rechtsgeldig te zijn in dat land.

'Toegetreden': wanneer een land een verdrag ratificeert dat reeds onderhandeld werd door andere staten.

Bijlage II: Nationale wetten

Strafwetboek

Art. 51

Strafbare poging bestaat, wanneer het voornemen om een misdaad of een wanbedrijf te plegen zich heeft geopenbaard door uitwendige daden die een begin van uitvoering van die misdaad of van dat wanbedrijf uitmaken en alleen ten gevolge van omstandigheden, van de wil van de dader onafhankelijk, zijn gestaakt of hun uitwerking hebben gemist.

Art. 66

Als daders van een misdaad of een wanbedrijf worden gestraft:

- Zij die de misdaad of het wanbedrijf hebben uitgevoerd of aan de uitvoering rechtstreeks hebben meegewerkt;
- Zij die door enige daad tot de uitvoering zodanige hulp hebben verleend dat de misdaad of het wanbedrijf zonder hun bijstand niet had kunnen worden gepleegd;
- Zij die, door giften, beloften, bedreigingen, misbruik van gezag of van macht, misdadige kuiperijen of arglistigheden, de misdaad of het wanbedrijf rechtstreeks hebben uitgelokt;
- Zij die, het zij door woorden in openbare bijeenkomsten of plaatsen gesproken, hetzij door enigerlei geschrift, drukwerk, prent of zinnebeeld, aangeplakt, rondgedeeld of verkocht, te koop geboden of openlijk tentoongesteld, het plegen van het feit rechtstreeks hebben uitgelokt, onverminderd de straffen die bij de wet bepaald zijn tegen daders van aanzetting tot misdaden of wanbedrijven, zelfs voor het geval dat die aanzetting zonder gevolg is gebleven.

Art. 67

Als medeplichtigen aan een misdaad of een wanbedrijf worden gestraft:

- Zij die onderrichtingen hebben gegeven om de misdaad of het wanbedrijf te plegen;
- Zij die wapens, werktuigen of enig ander middel hebben verschaft, die tot de misdaad of het wanbedrijf hebben gediend, wetende dat ze daartoe zouden dienen;
- Zij die, buiten het geval van artikel 66, § 3, met hun weten de dader of de daders hebben geholpen of bijgestaan in daden die de misdaad of het wanbedrijf hebben voorbereid, vergemakkelijkt of voltooid.

Art. 409

§ 1. Hij die eender welke vorm van verminking van de genitaliën van een persoon van het vrouwelijk geslacht uitvoert, vergemakkelijkt of bevordert, met of zonder haar toestemming, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie jaar tot vijf jaar.

De poging wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar. Met dezelfde straf wordt gestraft hij die aanzet tot eender welke vorm van verminking van de genitaliën van een persoon van het vrouwelijk geslacht of er, direct of indirect, schriftelijk of mondeling reclame voor maakt of doet maken, uitgeeft, verdeelt of verspreidt.

- § 2. Indien de verminking uitgevoerd wordt op een minderjarige of met een winstoogmerk, is de straf opsluiting van vijf jaar tot zeven jaar.
- § 3. Indien de verminking een ongeneeslijk lijkende ziekte of een ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid van meer dan vier maanden heeft veroorzaakt, is de straf opsluiting van vijf jaar tot tien jaar.
- § 4. Wanneer de verminking zonder het oogmerk om te doden, toch de dood ten gevolge heeft, is de straf opsluiting van tien jaar tot vijftien jaar.
- § 5. Is de in § 1 bedoelde verminking op een minderjarige of een persoon die uit hoofde van zijn lichaams- of geestestoestand niet bij machte is om in zijn onderhoud te voorzien, uitgevoerd door zijn vader, moeder of

andere bloedverwanten in de opgaande lijn, of door enige andere persoon die gezag heeft over de minderjarige of de onbekwame, of door een persoon die hen onder zijn bewaring heeft, of door een persoon die occasioneel of gewoonlijk samenwoont met het slachtoffer, dan wordt het minimum van de bij de §§ 1 tot 4 bepaalde straffen verdubbeld in geval van gevangenisstraf en met twee jaar verhoogd in geval van opsluiting.

Art. 422bis ENKELE GEVALLEN VAN SCHULDIG VERZUIM.

§ 1. Met gevangenisstraf van acht dagen tot (een jaar) en met geldboete van vijftig [euro] tot vijfhonderd [euro] of met een van die straffen alleen wordt gestraft hij die verzuimt hulp te verlenen of te verschaffen aan iemand die in groot gevaar verkeert, hetzij hij zelf diens toestand heeft vastgesteld, hetzij die toestand hem is beschreven door degenen die zijn hulp inroepen.

Voor het misdrijf is vereist dat de verzuimer kon helpen zonder ernstig gevaar voor zichzelf of voor anderen. Heeft de verzuimer niet persoonlijk het gevaar vastgesteld waarin de hulpbehoevende verkeerde, dan kan hij niet worden gestraft, indien hij op grond van de omstandigheden waarin hij werd verzocht te helpen, kon geloven dat het verzoek niet ernstig was of dat er gevaar aan verbonden was.

(De straf bedoeld in het eerste lid wordt op twee jaar gebracht indien de persoon die in groot gevaar verkeert, minderjarig is of een persoon is van wie de kwetsbare toestand ten gevolge van de leeftijd, zwangerschap, een ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid duidelijk was of de dader bekend was)

Art. 458

Geneesheren, heekundigen, officieren van gezondheid, apothekers, vroedvrouwen en alle andere personen die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd, en deze bekendmaken buiten het geval dat zij geroepen worden om in rechte (of voor een parlementaire onderzoekscommissie) getuigenis af te leggen en buiten het geval dat de wet, het decreet of de ordonnantie hen verplicht of toelaat die geheimen bekend te maken, worden gestraft met gevangenisstraf van een jaar tot drie jaar en een geldboete van honderd euro tot duizend euro of met een van die straffen alleen.

Art. 458bis

Eenieder, die uit hoofde van zijn staat of beroep houder is van geheimen en hierdoor kennis heeft van een misdrijf zoals omschreven in de artikelen 371/1 tot 377, 377quater, 379, 380, 383bis, §§ 1 en 2, 392 tot 394, 396 tot 405ter, 409, 423, 425, 426 en 433quinquies, gepleegd op een minderjarige of op een persoon die kwetsbaar is ten gevolge van zijn leeftijd, zwangerschap, partnergeweld, gebruiken van geweld, gepleegd omwille van culturele drijfveren, gewoontes, tradities, religie of de zogenaamde "eer", een ziekte dan wel een lichamelijk of geestelijk gebrek of onvolwaardigheid kan, onverminderd de verplichtingen hem opgelegd door artikel 422bis, het misdrijf ter kennis brengen van de procureur des Konings, hetzij wanneer er een ernstig en dreigend gevaar bestaat voor de fysieke of psychische integriteit van de minderjarige of de bedoelde kwetsbare persoon en hij deze integriteit niet zelf of met hulp van anderen kan beschermen, hetzij wanneer er aanwijzingen zijn van een gewichtig en reëel gevaar dat andere minderjarigen of bedoelde kwetsbare personen het slachtoffer worden van de in voormelde artikelen bedoelde misdrijven en hij deze integriteit niet zelf of met hulp van anderen kan beschermen.

Voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering

Art. 10ter

Eenieder kan in België vervolgd worden wanneer hij zich buiten het grondgebied van het Rijk schuldig maakt aan:

- (2) een van de misdrijven bepaald in de artikelen 371/1 tot 377, 377quater en 409, van hetzelfde Wetboek, indien het feit werd gepleegd op een minderjarige;

Indien de verdachte niet in België wordt gevonden, kan de vervolging, met inbegrip van het onderzoek, ingeval het misdrijf gepleegd werd door een vreemdeling tegen een persoon die op het moment van de feiten een Belgische onderdaan is of tegen een instelling bedoeld in het eerste lid, slechts plaatsgrijpen op vordering van de federale procureur of de procureur des Konings, die eventuele klachten beoordeelt.

Wet betreffende de jeugdbescherming

Art. 30

Wanneer de gezondheid, de veiligheid, de zedelijkheid van een minderjarige gevaar lopen, of wanneer de omstandigheden waarin hij wordt opgevoed, gevaar opleveren, kan de jeugdrechtbank, op vordering van het openbaar ministerie, een maatregel voor opvoedingsbijstand bevelen ten aanzien van degenen die hem onder hun bewaring hebben.

Art. 31

De opvoedingsbijstand verzekert aan de personen die de minderjarige onder hun bewaring hebben, de hulp van het jeugdbeschermingscomité of van een afgevaardigde bij de jeugdbescherming.

Die maatregel kan, daarenboven, naar gelang van de omstandigheden, voor dezelfde personen een of meer van de volgende verplichtingen inhouden:

- 1° de minderjarige onderwerpen aan het toezicht van het jeugdbeschermingscomité of van een afgevaardigde bij de jeugdbescherming;
- 2° hem onderwerpen aan de pedagogische of medische richtlijnen van een centrum voor opvoedkundige voorlichting of geestelijke hygiëne;
- 3° hem geregeld een school voor gewoon of bijzonder onderwijs doen bezoeken;
- 4° uitzonderlijk, hem plaatsen bij een betrouwbaar persoon of in een geschikte inrichting met het oog op zijn huisvesting, behandeling, opvoeding, onderrichting of beroepsopleiding.

Het jeugdbeschermingscomité of de afgevaardigde bij de jeugdbescherming belast met de opvoedingsbijstand, waakt voor de vervulling van deze verplichtingen onder het toezicht van de jeugdrechtbank.

Tot opvoedingsbijstand kan worden besloten afgezien van enigerlei rechtspleging ten opzichte van de minderjarige.

Art. 36

De jeugdrechtbank neemt kennis:

- 1° van de klachten ingediend door de personen die de ouderlijke macht uitoefenen, of in rechte of in feite een minderjarige beneden de leeftijd van achttien jaar onder hun bewaring hebben, die door zijn wangedrag of onbuigzaamheid ernstige redenen tot ontevredenheid geeft;
- 2° van de vorderingen van het openbaar ministerie betreffende minderjarigen wier gezondheid, veiligheid of zedelijkheid gevaar loopt hetzij wegens het milieu waarin zij leven hetzij wegens hun bezigheden, of wanneer de omstandigheden waarin zij worden opgevoed, gevaar opleveren door het gedrag van degenen die hen onder hun bewaring hebben.

-
- 1 StatBel (2020) *Structuur van de Bevolking*, 26 May 2020. Beschikbaar op <https://statbel.fgov.be/nl/themas/bevolking/structuur-van-de-bevolking> (bekeken op 9 juni 2021).
  - 2 Dominique Dubourg en Fabienne Richard (2018) *Schatting van de prevalentie van in België wonende meisjes en vrouwen die vrouwelijke genitale verminking ondergingen of het risico lopen om verminkt te worden*. Beschikbaar in het Nederlands en het Frans op <http://gams.be/nl/informatie/prevalentiestudie/> (bekeken op 9 juni 2021).
Samenvatting beschikbaar in het Nederlands op https://igvm-iefh.belgium.be/nl/nieuws/prevalentie_van_vrouwelijke_genitale_verminking_in_belgie (bekeken op 9 juni 2021).
  - 3 *Ibid.*
  - 4 International Covenant on Civil and Political Rights (1966) *United Nations Treaty Collection: Status of Treaties*. Beschikbaar op https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-4&chapter=4&clang=_en (bekeken op 9 juni 2021).
Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten - beschikbaar op https://www.unia.be/files/Documenten/Documenten/Wetgeving/BUPO_Verdrag_19_dec_1966_11pg.pdf
  - 5 International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (1966) *United Nations Treaty Collection: Status of Treaties*. https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-3&chapter=4 (bekeken op 9 juni 2021).
Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten (1966) - beschikbaar op https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=1966121930&table_name=wet
  - 6 Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (1979) *United Nations Treaty Collection: Status of Treaties*. Beschikbaar op https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtdsg_no=IV-8&chapter=4&clang=_en#9 (bekeken op 9 juni 2021).
Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (1979) - beschikbaar op <https://www.unia.be/nl/wetgeving-aanbevelingen/wetgeving/internationaal-verdrag-inzake-de-uitbanning-van-alle-vormen-van-rassendiscriminatie>
  - 7 Convention on the Rights of the Child (1989) *United Nation Treaty Collection: Status of Treaties*. Beschikbaar op https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-11&chapter=4&clang=_en (bekeken op 9 juni 2021).
Verdrag inzake de rechten van het kind (1989) - Beschikbaar op <https://www.unicef.nl/files/Unicef-kinderrechtenverdrag-2019.pdf>
  - 8 - Council of Europe (2021) *Chart of signatures and ratifications of Treaty 210, Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence*. Beschikbaar in het Engels op <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=signatures-by-treaty&treaty=210> (bekeken op 9 juni 2021).
- Council of Europe (2021) *Reservations and Declarations for Treaty 210, Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence*. Beschikbaar in het Engels op <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=declarations-by-treaty&numSte=210&codeNature=0> (bekeken op 9 juni 2021).
  - 9 - Council of Europe (2021) *Chart of Signatures and Ratifications of Treaty 005, Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms*. Beschikbaar in het Engels op [coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/005/signatures?module=signatures-by-treaty&treaty=005](https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/005/signatures?module=signatures-by-treaty&treaty=005) (bekeken op 9 juni 2021).
- Council of Europe (2021) *Reservations and Declarations for Treaty 005, Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms*. Beschikbaar in het Engels op <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/005/?module=declarations-by-treaty&numSte=005&codeNature=0> (bekeken op 9 juni 2021).

Omslagfoto: 'African Girl' en 'Belgium City', beide uit de Canva stockbibliotheek.

Gelieve ermee rekening te houden dat het gebruik van een foto van een meisje of vrouw in dit rapport niet impliceert dat zij wel of niet VGV heeft ondergaan.

28 Too Many / Orchid Project dankt de UN Online Volunteers (<https://app.unv.org/>) Alphonse Darmstaedter en Saskia Elst voor de vertaling en het proeflezen van dit rapport.

Dit verslag analyseert en bespreekt de toepassing van nationale (straf)wetten op het uitvoeren van VGV en alle mogelijke gerelateerde misdaden. Het onderzoekt ook andere relevant geachte juridische factoren, zoals wettelijke verplichtingen tot aangifte van het uitvoeren of vermoedelijke opkomende uitvoeren van VGV, beschikbare wettelijke beschermingsmaatregelen voor meisjes en vrouwen die het risico lopen op VGV, en eventuele verplichtingen van nationale overheden met betrekking tot VGV.

Het eerste onderzoek dat werd uitgevoerd voor dit verslag bestond uit een vragenlijst ontwikkeld door 28 Too Many (part of Orchid Project) en Ashurst LLP. De informatie uit in de antwoorden op die vragenlijst werd dan door Middelburg Human Rights Law Consultancy beoordeeld, geactualiseerd en gebruikt als basis van verder onderzoek op basis van relevante bronnen. Dit verslag is voornamelijk gebaseerd op primaire rechtsbronnen zoals wetgeving, rechtspraak en gezaghebbende literatuur, maar gebruikt ook secundaire bronnen zoals overheidsdocumenten, tijdschriftartikelen en krantenartikelen.

Dit verslag is slechts opgesteld als een juridisch onderzoekswerk en is niet bedoeld als juridisch advies ten opzichte van de wetten van België. Het beoogt niet volledig te zijn of van toepassing te zijn op eender welke bepaalde feitelijke of juridische omstandigheid. Het vormt geen juridisch advies en mag niet worden vertrouwd of als zodanig worden behandeld, en het mag geen advocaat-cliënt relatie creëren met enige persoon of entiteit. Noch 28 Too Many, Orchid Project, Ashurst LLP en Middelburg Human Rights Law Consultancy, noch enige andere bijdrager aan dit verslag aanvaardt verantwoordelijkheid voor verliezen die kunnen ontstaan door het vertrouwen op de hierin opgenomen informatie, of eventuele onnauwkeurigheden, met inbegrip van wijzigingen in de wetgeving sinds het onderzoek werd voltooid in augustus 2021. Geen enkele bijdrager aan dit verslag geeft zichzelf uit als gekwalificeerd om juridisch advies te bieden ten aanzien van enige jurisdictie als gevolg van zijn of haar deelname aan dit project of bijdrage aan dit verslag. Juridisch advies moet worden verkregen van juridische adviseurs die gekwalificeerd zijn in de betrokken jurisdictie(s) als het gaat om specifieke omstandigheden. Verder dient te worden opgemerkt dat er in veel landen een gebrek is aan juridische precedentes voor de in de wet vastgelegde straffen, wat betekent dat, in de praktijk, lagere sancties kunnen worden toegepast.

Met dank aan:

Ashurst LLP

Middelburg Human Rights Law Consultancy

Version 1, July 2023

© 28 Too Many (part of Orchid Project) 2021
research@orchidproject.org

